LATVIJAS REPUBLIKAS 12.SAEIMAS

Parlamentārās izmeklēšanas komisijas par Latvijas valsts rīcību, izvērtējot 2013.gada 21.novembrī Zolitūdē notikušās traģēdijas cēloņus un turpmākajām darbībām, kas veiktas normatīvo aktu un valsts pārvaldes un pašvaldību darbības sakārtošanā, lai nepieļautu līdzīgu traģēdiju atkārtošanos, kā arī par darbībām minētās traģēdijas seku novēršanā

sēdes

PROTOKOLS Nr.11.

2015. gada 2. martā

Rīgā, Saeimas ēkā Jēkaba ielā 11, Saeimas Sarkanajā zālē

Sēde sākas plkst. 09.30, beidzas plkst. 11.55.

Sēdi vada komisijas priekšsēdētājs **Ringolds Balodis**

Protokolē komisijas konsultante **Sandra Notruma**

Piedalās:

komisijas priekšsēdētāja biedre **Regīna Ločmele – Luņova**;

Komisijas locekļi:

Aleksejs Loskutovs,

Kārlis Seržants,

Artuss Kaimiņš,

Juris Vectirāns,

Inguna Rībena,

Inguna Sudraba,

Mārtiņš Šics,

Zenta Tretjaka,

Latvijas Būvinženieru savienības valdes loceklis **Leonīds Jākobsons**;

Latvijas Būvinženieru savienības SIA „LBS – konsultants " izpilddirektora vietnieks **Jānis Ivbulis**;

Biznesa augstskolas „Turība" pārstāvis būvniecības eksperts Dr. iur. **Jānis Bramanis**;

Latvijas Arhitektu savienības padomes priekšsēdētāja vietniece **Elīna Rožulapa**;

Rīgas Tehniskās universitātes Būvniecības un rekonstrukcijas institūta direktors **Leonīds Pakrastiņš**;

Rīgas Tehniskās universitātes Darba un civilās aizsardzības katedras profesors **Vladimirs Jemeļjanovs;**
Latvijas Nacionālā akreditācijas biroja vadošais vērtētājs personu sertifikācijas institūciju akreditācijas jomā **Mārtiņš Saukants;**
Latvijas Būvinženieru savienības valdes priekšsēdētājs **Mārtiņš Straume;**
Izglītības un zinātnes ministrijas Augstākās izglītības, zinātnes un inovāciju departamenta direktora vietniece politikas plānošanas jomā **Laura Treimane;**
Izglītības un zinātnes ministrijas Augstākās izglītības, zinātnes un inovāciju departamenta vecākā referente **Izolde Rotberga;**
Izglītības un zinātnes ministrijas Augstākās izglītības, zinātnes un inovāciju departamenta vecākais referents **Reinis Lasmanis;**
Augstākās izglītības padomes loceklis **Juris Iljins;**
KNAB priekšnieka vietniece **Ilze Jurča**;
Būvniecības valsts kontroles biroja direktora vietniece, Juridiskā departamenta vadītāja **Liene Kristapsone**;
Ekonomikas ministrijas Būvniecības un mājokļu departamenta direktore **Ilze Oša**;
Latvijas Zvērinātu advokātu padomes loceklis **Andris Rukmanis**;
Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta virsprokurors **Arvīds Kalniņš**;
Biedrības "Zolitūde 21/11" pārstāvis **Imants Burvis**;
Saeimas darbinieki, plašsaziņas līdzekļu pārstāvji.

Aicinātie, bet sēdē nepiedalījās:
Latvijas Nacionālā akreditācijas biroja vadītāja **Olga Veilande;**
Juristu biedrības prezidents **Aivars Borovkovs**;
Latvijas Krimināllietu advokātu biedrības valdes līdzpriekšsēdētājs **Saulvedis Vārpiņš;**
Latvijas Krimināllietu advokātu biedrības valdes loceklis **Aldis Alliks**;
Latvijas Universitātes profesors **Jānis Lazdiņš**.

DARBA KĀRTĪBA

Ņemot vērā, ka vairākās komisijas sēdēs (piemēram, 19.01.2015. un 02.02.2015.) komisija ir saskārusies ar informāciju par būvnieku izglītības līmeņa vājināšanos un sertifikācijas problēmām, komisijas 02.03.2015. darba kārtībā ir iekļauti sekojoši jautājumi:

1. Par izglītību un profesionālo kompetenci būvniecības procesā iesaistītajam personālam.

   *Runātāji: Rīgas Tehniskās universitātes Būvniecības un rekonstrukcijas institūta direktors **Leonīds Pakrastiņš;** Izglītības un zinātnes ministrijas **deleģētais pārstāvis**; Augstākās izglītības padomes **deleģētais pārstāvis**; Latvijas Zinātņu akadēmijas **deleģētais pārstāvis**.*

2. Par uzlabojumiem būvniecības sertificēšanas tiesiskajā regulējumā.

   *Runātāji: Latvijas Nacionālā akreditācijas biroja vadītāja **Olga Veilande** un vadošais vērtētājs personu Sertifikācijas institūciju akreditācijas jomā **Mārtiņš Saukants**; Latvijas Arhitektu savienības sertificēšanas centra vadītāja **Elīna Rožulapa**; Latvijas Būvinženieru savienības valdes priekšsēdētājs **Mārtiņš Straume**.*

3. Salīdzinošais vērtējums par Jelgavas, Jūrmalas, Daugavpils, Liepājas, Rīgas un Ventspils pilsētu būvvalžu sniegtajām atbildēm uz komisijas 20.01.2015. vēstulēs Nr. 233.9/18-12-12/15; 233.9/18-13-12/15; 233.9/18-14-12/15; 233.9/18-15-12/15; 233.9/18-16-12/15; 233.9/18-17-12/15; 233.9/18-18-12/15 iekļautajiem jautājumiem[1].

   *Runātājs: Zvērināts advokāts, juridisko zinātņu doktors **Jānis Bramanis**.*

Sēdes darba kārtības 1. punkts.

R. Balodis atklāj sēdi. Informē, ka bijušajam premjerministram V. Dombrovskim ir nosūtīta vēstule ar komisijas jautājumiem. Saistībā ar V. Dombrovska aizņemtību, viņam ir dota iespēja apmeklēt kādu no komisijas sēdēm visu marta mēnesi. Par cik 09.02.2015. komisijas sēdē Valsts kancelejas un Pārresoru koordinācijas centra pārstāves nespēja atbildēt uz komisijas locekļu uzdotajiem jautājumiem pēc būtības, ir nosūtīti rakstiski jautājumi Valsts kancelejai, kā arī ir nosūtīta vēstule premjerei L. Straujumai ar lūgumu nodrošināt Valsts kancelejas atbildes pēc būtības. Minētā sarakste, kā arī sarakste ar Ekonomikas ministriju ir ievietota komisijas mājaslapā. Pašlaik tiek gatavota pēdējā vēstule ar jautājumiem Ekonomikas ministrijai. Paziņo, ka ir sagatavots likumprojekts „Grozījumi Parlamentārās izmeklēšanas komisiju likumā". Grozījumi paredz mainīt Parlamentārās izmeklēšanas komisiju likuma 13. panta 2. daļā ietverto noteikumu, ka galaziņojumu paraksta visi parlamentārās

[1] http://zolitude.saeima.lv/dokumenti/vestules (Sadaļā "Sarakste ar būvvaldēm")

izmeklēšanas komisijas locekļi, uz noteikumu, ka galaziņojumu paraksta vairāk kā puse no parlamentārās izmeklēšanas komisijas locekļiem. Grozījums ir sagatavots saistībā ar to, ka Krājbankas parlamentārās izmeklēšanas komisijas galaziņojums netika izskatīts Saeimas sēdē un līdz ar to netika publicēts laikrakstā „Latvijas Vēstnesis", jo galaziņojumu neparakstīja visi komisijas locekļi. Šis precedents pierāda, ka, ja komisijas galaziņojumu neparaksta kaut viens komisijas loceklis, parlamentārās izmeklēšanas komisija nav spējīga izpildīt Saeimas doto uzdevumu. Lūdz komisijas locekļus parakstīt minēto likumprojektu.

L. Pakrastiņš stāsta, ka Rīgas Tehniskajā universitātē (turpmāk – RTU), iegūstot izglītību būvniecības jomā, jau pirmajā kursā jāapgūst tādi priekšmeti, kā materiālu pretestība un būvmehānika. Šo priekšmetu apguve prasa matemātikas pamatzināšanas, šai sakarā atzīmē, ka vidusskolu absolventu pamatzināšanas ar katru gadu pasliktinās. Vairākas svarīgas tēmas skolu matemātikas programmās vairs nav paredzētas. Vidusskolas absolventu vidū ir vērojama tendence mācīties bez izpratnes, materiālu mehāniski „iekaļot" no galvas. Kā viens no risinājumiem tiek piedāvāts veidot pirmsstudiju sagatavošanas kursus, bet tas jau pats par sevi liecina par nelietderīgu līdzekļu izmantošanu, jo šīs zināšanas jau bija jāiegūst pamatskolā un vidusskolā. Saistībā ar valsts izglītības politiku, norāda, ka tie uzstādījumi, kas ir iekļauti Latvijas augstākās izglītības un augstskolu attīstības nacionālajā koncepcijā 2013.–2020. gadam, novedīs pie būtiskas augstākās izglītības kvalitātes samazināšanās. Koncepcijā ir uzstādīts mērķis paaugstināt augstākās izglītības konkurētspēju, šī mērķa sasniegšanai ir noteikta nepieciešamība palielināt absolventu skaitu augstākās izglītības iestādēs. Šāda pieeja izglītības konkurētspējās un kvalitātes uzlabošanai ir apšaubāma, ņemot vērā Latvijas demogrāfijas problēmas. Koncepcijā ir arī noteikta nepieciešamība samazināt to studentu skaitu, kuri nepabeidz studijas, šāds uzstādījums noved pie studentiem izvirzīto prasību samazināšanas. Valsts piešķirtais finansējums augstskolām ir atkarīgs no studentu skaita. Valsts iestāžu sagatavotie dokumenti izglītības jomā liecina, ka valsts iestāžu izpratnē augstākās izglītības kvalitāte ir mērāmā skaitļos. Lai arī skaitliskie rādītāji, kā, piemēram, nodarbināto skaits ar doktora grādu, reitingi, publikācijas dažādos zinātniskos izdevumos, reģistrēto patentu skaits, ir svarīgi, tomēr skaitļi paši par sevi nenodrošina augstākās izglītības kvalitāti. Valsts izglītības politikas ietvarā liela uzmanība tiek pievērsta augstskolu pelnīt spējai, tomēr augstākās izglītības mācību iestāžu mērķis nav naudas pelnīšana, bet gan kvalitatīvu speciālistu sagatavošana. Iepriekšminētie valsts izglītības politikas aspekti veicina tādu sistēmu, kurā augstskolas konkurē nevis ar izglītības kvalitāti, bet gan ar to, kur pēc iespējas ātrāk un vieglāk studentam iespējams iegūt augstāko izglītību apliecinošo dokumentu. Analizējot koncepciju secināms, ka valsts, par spīti tam, ka augstskolas tiek pārsvarā finansētas no tās budžeta, ir distancējusies no kontroles un atbildības augstākās izglītības jomā, aizbildinoties ar augstskolu autonomiju. Kā viena no jomām, kur valstij vajadzētu iejaukties ir augstskolu administratīvie izdevumi, jo, piemēram, RTU Būvniecības inženierzinātņu fakultāte saņem mazāk kā pusi no tai paredzētā finansējuma. Kopumā valsts izglītības politika ir tuvredzīga, tā veicina augstākās izglītības devalvāciju un izraisa drošības riskus sabiedrībā, tai skaitā būvniecības jomā. RTU Būvniecības inženierzinātņu fakultātē strādā augsti kvalificēts un starptautiski atzīts pedagoģiskais personāls, tomēr tā potenciāls, valsts izglītības politikas un zemā atalgojuma dēļ, netiek izmantots pilnībā. Vērš uzmanību uz to, ka pašlaik tiek plānots RTU Būvniecības inženierzinātņu fakultātes telpās izvietot Transporta un mašīnbūves fakultāti, tādējādi Būvniecības inženierzinātņu fakultāte zaudēs vienu trešdaļu no telpām, kas būtiski apgrūtinās fakultātes turpmāko attīstību. Stāsta, ka pēc 2009. gada

valsts budžeta konsolidācijas, tika būtiski samazināts valsts dotācijas apjoms vienai Būvniecības inženierzinātņu fakultātes pasniedzamā darba vienībai, pašreizējais dotācijas apjoms sasniedz aptuveni 25 procentus no 2008. gada dotācijas apjoma un nesasniedz pat 2005. gada līmeni, kaut gan darba apjoms kopš 2005. gada ir palielinājies aptuveni par 20 procentiem. Pašlaik RTU Būvniecības inženierzinātņu fakultātes akadēmiskā personāla vidēja *bruto* alga mēnesī ir aptuveni 560 eiro. Šī iemesla dēļ RTU pamet augsti kvalificēti speciālisti ar doktora grādu, turklāt ir gandrīz neiespējami piesaistīt jaunus mācībspēkus, tādējādi ir būtiski apdraudēta akadēmiskā personāla pēctecība. Saistībā ar Latvijas integrāciju Eiropā Latvijas augstskolu studiju programmas, tai skaitā RTU profesionālā bakalaura studiju programma „Būvniecība", tiek veidotas saskaņā ar Boloņas koncepciju. Viens no Boloņas koncepcijas noteikumiem ierobežo apmaksāto kontaktstundu skaitu semestrī ar 20 kredītpunktiem, kas sevī ietver aptuveni divas darba dienas ar kontaktstundām, divas darba dienas pašmācības, un vienu darba dienu praksi prakses darba vietā, bet realitātē veidojas situācija, kad studenti mācās divas vai mazāk dienas nedēļā, bet atlikušo laiku strādā. Norāda, ka mainoties izglītības ministriem, bieži Ministru kabineta noteikumos tiek noteikti obligātie humanitārie priekšmeti. Ņemot vērā Boloņas sistēmas noteikto kredītpunktu limitu semestrī, humanitārie priekšmeti tiek ieviesti uz specializācijas priekšmetu rēķina. Pat pēc Zolitūdes traģēdijas nekas nav mainījies, jo 2014. gada augustā tika pieņemts lēmums, ka visās profesionālās studiju programmās jāievieš obligātais uzņēmējdarbības bloks sešu kredītpunktu apmērā. Programmā "Būvniecība" to pašreiz ir plānots ieviest uz prakses rēķina. Seši kredītpunkti ir trīs nodarbības nedēļā. Ir veikts salīdzinājums starp pašreizējo studiju programmu „Būvniecība" un analogu 1976. gada studiju programmu, salīdzinot obligāto kontakt stundu skaitu, tika konstatēts, ka teorētiskās mehānikas un materiālu pretestības blokā pašreizējās studiju programmas kontaktstundu skaits sasniedz 15 procentu līmeni no 1976. gada programmas, būvmehānikas blokā 39 procentus, ģeotehnikas blokā 102 procentus, bet būvkonstrukciju blokā 60 procentus. Tāpat studiju programma „Būvniecība" ir salīdzināta ar citu Eiropas valstu programmām, kuras arī veidotas pēc Boloņas sistēmas, tika konstatēts, ka no Latvijas programmas vispārizglītojošiem priekšmetiem, citu Eiropas augstskolu studiju programmās sastopama tikai matemātika un fizika, turklāt atšķirībā no Latvijas, Eiropas augstskolās pat visi brīvās izvēles priekšmeti ir specializācijas. Bez obligātajiem priekšmetiem RTU profesionālā bakalaura studiju programmā „Būvniecība", ir arī iekļauti obligātie izvēles priekšmeti ar teorētisku iespēju specializēties kādā jomā, tomēr praksē studenti izvēlas priekšmetus no visiem specializācijas blokiem, tādēļ nav iespējams sagatavot būvspeciālistus jau kādā konkrētā būvniecības jomā, piemēram, projektēšanā, tādēļ pašlaik tiek gatavoti būvinženieri bez specializācijas. Uz priekšlikumu izveidot sistēmu, ka obligātie izvēles priekšmeti jāizvēlas kādā no specializācijas blokiem, tika atbildēts, ka šāda kārtība ierobežotu studentu tiesības, tas nepalielinās studentu skaitu un līdz ar to arī algu fondu, pēc šādas kārtības nav nepieciešamības, jo pamatojoties uz MK noteikumiem Latvijas Būvinženieru savienība visiem absolventiem, neatkarīgi no apgūto priekšmetu skaita un sekmēm sertificējamajā specialitātē, piešķir sertifikātu, ja tie ir spējīgi izpildīt sertifikāta iegūšanai noteiktās prasības. Vērš uzmanību uz to, ka tests, lai iegūtu sertifikātu, ir samērā vienkāršs. Atzīsts, ka sertifikācija ir nepieciešama, bet tomēr tas nav vienīgais un galvenais speciālistu kvalifikācijas kritērijs. Sertifikātiem, it sevišķi konstruēšanas jomā, jāievieš gradācija pēc būvju sarežģītības. Izsaka priekšlikumu Latvijas Būvinženieru savienībai, piešķirot sertifikātus vērtēt arī absolventu apgūtos priekšmetus un sekmju līmeņa atbilstību attiecīgajai specialitātei, kurā absolvents

vēlas iegūt sertifikātu. Ja šis priekšlikums tiktu atbalstīts, tad, iespējams, varētu izveidot absolventu reitngu. Pauž atbalstu Ekonomikas ministrijas lēmumam speciālistu kompetences novērtēšanu būvekspertīzes specialitātē nodot Būvniecības valsts kontroles birojam, nevis nevalstiskajām organizācijām. Trešās grupas būvju projektētājiem vajadzētu ieviest speciālu sertificēšanas procedūru ordinatūras veidā un noteikt augstākas izglītības prasības, šādas sistēmas izveidē vajadzētu iesaistīties arī valstij ar finansiālu un organizatorisku atbalstu. Atzīmē, ka par spīti daudzajiem trūkumiem sagatavotie specālisti ir pieprasīti gan Latvijas, gan skandināvijas tirgū. Saistībā ar iepriekšējās sēdēs izteiktajiem apgalvojumiem, ka RTU studenti netiek apmācīti saskaņā ar Eirokodeksu būvkonstrukciju projektēšanas normām, norāda, ka RTU visu būvniecības un arhitektūras studiju programmās studentu apmācība būvkonstrukciju projektēšanā balstās uz Eirokodeksiem, kopš 2007./2008. studiju gada. Arī Latvijas Lauksaimniecības Universitātē ir notikusi pāreja uz Eirokodeksiem. Lai paaugstinātu būvinženieru sagatavošanas kvalitāti, RTU Būvniecības inženierzinātņu fakultāte sadarbībā ar profesionālajām nevalstiskajām organizācijām ir uzņēmusies pārstrādāt būvinženiera profesionālo standartu un sastādīt tam atbilstošo studiju programmu.

R. Balodis jautā L. Pakrastiņam, cik liela nozīme praksei, sertifikācija kontekstā?

L.Pakrastiņš stāsta, ka gan pēc vecā, gan pēc jaunā Būvniecības likuma sertifikāta iegūšanai ir noteikts prakses laiks. Vecajā Būvniecības likumā bija problēma, jo šajā prakses laikā ietvēra arī to praksi, kas bija iegūta pirms augstākās izglītības iegūšanas. Jaunais Būvniecības likumā šī problēma ir novērsta, skaidri nosakot, ka prakses laiks tiek skaitīts tikai pēc augstākās izglītības iegūšanas.

R. Ločmele – Luņova jautā, kā būtu jāveido būvnieku izglītības sistēma?

L. Pakrastiņš norāda, ka valsts iestādēm un būvniecības nevalstiskajām organizācijām vajadzētu noteikt cik un kādas kvalifikācijas un specialitātes speciālisti ir nepieciešami, lai attiecīgi RTU un LLU varētu reaģēt uz nozares pieprasījumu.

K. Seržants norādot uz to, ka jau vismaz trīs gadus notiek diskusija par to, ka skolēnu skaits, kas pēc vidusskolas absolvēšanas uzsāk studijas ar eksaktajām zināšanām saistītās studiju programmās, ir nepietiekams, jautā, kāpēc skolu programmās netiek noteikti obligāti apgūstamie eksaktie priekšmeti?

L. Treimane stāsta, ka vidējās izglītības saturu nosaka Vidējās izglītības satura centrs, kas nosaka, kādi priekšmeti konkrētajā vidējās izglītības programmā ir jāiekļauj. Jautājums par eksakto priekšmetu apguves uzlabošanu ir politikas dienas kārtībā. Ir jāvērtē, vai obligāti apgūstamo priekšmetu noteikšana un obligāto eksāmenu ieviešana eksaktajos priekšmetos ilgtermiņā dos vēlamo rezultātu. Tiek vērtēts, kāds ir nepieciešamais pārejas posms, lai ieviestu obligātos eksāmenus eksaktajos priekšmetos.

A. Kaiminš lūdz paskaidrot, ko nozīmē „jautājums ir politikas dienas kārtībā".

L. Treimane atbild, ka jebkuras izmaiņas noteikumos ir jāievieš, rēķinoties ar noteiktu pārejas posmu. Pieļauj, ka, lai ieviestu obligātos eksāmenus eksaktajos priekšmetos būs nepieciešams trīs līdz piecus gadus ilgs pārejas posms.

R. Ločmele – Luņova jautā Izglītības ministrijas pārstāvjiem, kad konkrēti varētu tikt atjaunoti obligātie eksāmeni eksaktajos priekšmetos?

L. Treimane norāda, ka sēdē klātesošie Izglītības ministrijas pārstāvji ir atbildīgi par augstākās izglītības jomu un nevar konkrēti atbildēt par jautājumiem, kuri skar vidējo izglītību. Augstākās izglītības, zinātnes un inovāciju departaments sadarbojas ar vidējās izglītības speciālistiem tikai jautājumos, kas saistīti ar valsts apmaksāto budžeta vietu skaitu augstskolās.

A. Loskutovs jautā vai Boloņas standarti ir obligāti? Augstskolu akadēmiskās brīvības kontekstā jautā, cik lielā mērā augstskolas var ietekmēt izglītības programmas saturu?
L. Treimane stāsta, ka Boloņas process nodrošina to, ka vienā Eiropas valstī iegūtā augstākā izglītība ir pielīdzināma citā Eiropas valstī iegūtai izglītībai. Boloņas principi nav obligāti, bet to ievērošana ir vēlama, lai Latvijas izglītības sistēma iekļautos Eiropas augstākās izglītības sistēmā. Augstskolu likumā augstskolām ir piešķirta ļoti liela autonomija, bet no otras puses Izglītības ministrijas uzdevums ir veidot sistēmisku pieeju programmu attīstībai un paredzēt vispārīgas prasības gan akadēmiskajām, gan profesionālajām izglītības programmām.
A. Loskutovs saistībā ar L. Pakrastiņa prezentāciju, jautā, vai augstskola ir tiesīga, piemēram, samazināt uzņēmējdarbības, sporta, humanitāro un citus blokus par labu specializācijas priekšmetiem?
L. Treimane norāda, ka to var darīt tik tālu, cik tas nav pretrunā ar spēkā esošo augstākās izglītības standartu.
A. Loskutovs jautā, vai izglītības standartu, uzklausot būvniecības nevalstisko organizāciju un RTU viedokli, varētu mainīt, lai tas nodrošinātu speciālistu sagatavošanu, nevis „plaša profila diletantu" sagatavošanu.
I. Rotberga stāsta, ka jebkura studiju programma tiek izstrādāta, balstoties uz valsts izglītības standartu un profesijas standartu. Valsts izglītības standartu nosaka Ministru kabineta noteikumi, bet profesijas standartu veido konkrētās jomas profesionāļi, tajā ir ietverta minimālās prasības, kuras obligāti jāiekļauj studiju progammā.
J. Iljins stātsa, ka katra studiju programma tiek licencēta un izmaiņas līdz desmit procentiem, augstskola studiju programmas saturā var veikt patstāvīgi, bet, veicot lielākas izmaiņas, ir nepieciešama programmas pārlicencēšana.
L. Pakrastiņš norāda, ka formāli augstskolām tiek dota brīvība noteikt studiju programmas saturu, bet pašreizējā MK nolikumā noteikts, ka visās profesionālajās programmās, ieskaitot RTU programmu "Būvniecība", ir jābūt iekļautam būvuzņēmējadarbības blokam vismaz sešu kredītpunktu apjomā. Ja tas netiks izdarīts, tad RTU būs nopietnas problēmas studiju programmas pārakreditācijas procesā.
E. Rožulapa saistībā ar 2014. gada 26. augusta Ministru kabineta noteikumiem Nr. 512 par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu, jautā kādi pētījumi un uz kādas analīzes pamata valsts izglītības standartā tika iekļauti tieši tādas obligātās prasības, kas, piemēram, saistītas ar uzņēmējdarbības apguvi. Vai tika analizēts šāda praību ietekme uz dažādiem studiju virzieniem?
L. Treimane neatbild pēc būtības.
A. Kaimiņš un **I. Rībena** pauž viedokli, ka Izglītības ministrija ir deleģējusi amatpersonas, kuras nav spējīgas atbildēt uz jautājumiem pēc būtības.
R. Balodis izsaka priekšlikumu uz nākamo sēdi aiciāt izglītības ministri un pāriet pie nākamā darba kārtības punkta.
L. Treimane norāda, ka ir gatava runāt tikai par augstākās izglītības jautājumiem un šai sakarā ir sagatavojusi prezentāciju.

Pēc komisijas locekļu lūguma komisijas priekšsēdētājs dod vārdu L. Treimanei.

L. Treimane stasta, ka prezentācija sagatavota par tām jomām, kurās tiek veikta izglītības politikas ietekme attiecībā uz augstskolu un koledžu studiju programmām arhitektūrā un būvniecībā.No sistēmas viedokļa kvalitātes nodrošināšanas komponenti jeb elementi, caur kuriem iespējams sakārtot sistēmu, ir izglītības klasifikācija, kurā Latvijas izglītības sistēma tiek salāgota ar Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūru un ar

starptautisko standartizēto izglītības klasifikāciju, šai kontekstā svarīga ir Boloņas procesa ieviešana, lai Latvijas izglītības sistēma tiktu integrēta Eiropas izglītības sistēmā. Pastāv profesiju standarti, kuri sistematizē profesijas piecos kvalifikācijas līmeņos. Tie nosaka prasības kvalifikācijai, kā arī kārtību studiju programmu licencēšanai, studiju virzienu akreditācijai un diplomu izsniegšanai. Augstākās izglītības politikas plānošanas jomā Augstākās izglītības, zinātnes un inovāciju departaments pamtā darbojas ar izglītības standartiem, studiju programmu licencēšanu un akreditāciju, kā arī ar ieteikumu sniegšanu profesiju standartu izstrādei.Šobrīd Ministru kabinets piektajā profesionālās kvalifikācijas līmenī (bakalaura un maģistra studiju programmas) ir apstiprinājis arhitekta, ēku būvinženiera, transportbūvju būvinženiera, būvniecības tāmju inženiera un ilgtspējīgas būvniecības profesijas standartus, bet ceturtajā profesionālās kvalifikācijas līmenī(koledžas līmeņa izglītības programmas) – arhitekta palīga, būvdarbu vadītāja un inženiera komunikāciju būvdarbu vadītāja profesijas standartus. Norāda, ka profesijas standartu atbilstību nozares vajadzībām vērtē profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadome. Izglītības ministrijas viens no galvenajiem politikas īstenošanas virzieniem ir studiju virzienu akreditācija. Kopš 2013. gada studiju programmas vairs netiek akreditētas atsevišķi, tagad tiek akreditēts studiju virziens augstskolā. Līdz ar to augstskolai izpildot licencēšanas nosacījumus, studiju programma automātiski iegūst akreditāciju atbilstoši visam akreditētajam studiju virzienam. Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem, kuri nosaka augstskolu un koledžu studiju virzienu akreditācijas kārtību, arhitektūra un būvniecība ir 21. studiju virziens. Uz 2015. gada februāri šajā virzienā kopumā tiek īstenotas 38 studiju programmas 7 augstākās izglītības iestādēs. No 38 studiju programmām, 18 ir vistiešāk saistītas ar arhitektūru un būvniecību, tajās studē 2902 studenti, no kuriem lielākā daļa ir pilna laika klātienes studenti. 2015. gadā šīm programmām tika piešķirtas 1498 budžeta vietas. Lielākā daļa no studējošiem studē RTU, bet studiju programmas būvniecības jomā ir arī Rīgas Celtniecības koledžā un LLU. Vērš uzmanību, ka 2012. un 2013. gadā, Augstākās izglītības padome Eiropas Sociālā fonda ietvaros īstenoja projektu, studiju virzienu izvērtēšanai, kurā tika izvirzīt dažādi priekšlikumi konstatēto trūkumu novēršanai.

M. Straume stāsta, ka profesionālajā standartā ir trīs līmeņi, proti, priekšstats, izpratne, lietošana. Būvinženieru profesijas standartā ir paredzēts, ka būvprojektēšanas pamati jāapgūst priekšstatu līmenī, bet būvmehānika, materiālu pretestība, būvfizika, būvķīmija jāapgūst izpratnes līmenī. Šo priekšmetu apguvi vajadzētu paredzēt lietošanas līmenī.

I. Sudraba pauž viedokli, ka Izglītības ministrijas ierēdņi koncentrējas tikai uz regulējuma veidošanu un, nosakot izglītības saturu, nevērtē, vai sagatavotie speciālisti būs reāli spējīgi strādāt savā nozarē. Norāda, ka finansējuma trūkuma dēļ ir samazinājies kontaktstundu skaits.

R. Lasmanis stāsta, ka krīzes ietekmē valsts finansējums studiju vietām tika samazināts aptuveni par pusi, šis samazinājums arī daļēji ietekmēja kontaktstundu skaitu. Izglītības ministrijas pārstāvji ir tikušies ar RTU pārstāvjiem, kuri norādīja, ka nepieciešams palielināt kontaktstundu skaitu, bet tam nepieciešams papildus finansējums.

R. Ločmele – Luņova jautā, cik no budžetu vietu ieguvējiem pabeidz studijas?

L. Treimane atbild, ka aptuveni puse.

Sēdes darba kārtības 2. punkts.

M. Saukants norāda, ka jaunais normatīvais regulējums sertifikācijas jomā ir labāks par veco. Jaunajos MK noteikumos ir konkrēti noteiktas kompetences prasības gan sertifikācijas institūcijām, gan pašiem speciālistiem. Viss sertifikācijas process, ieskaitot eksamināciju, būvspeciālistu uzraudzību, informācijas reģistrēšanu Būvniecības informācijas sistēmā (turpmāk – BIS) jaunajos noteikumos ir atrunātas. Ir noteiktas darbības, kuras sertifikācijas institūcija var veikt, gadījumos, kad tiek konstatēti pārkāpumi būvspeciālistu darbībā. Vecajos noteikumos bija noteikts, ka, ja sertifikācijas iestāde beidz darboties, tad tās izsniegtie sertifikāti kļūst nederīgi, jaunajos noteikumos, šādos gadījumos noteikts, ka informācija saistībā ar sertifikātiem tiek nodota Ekonomikas ministrijai, lai neietekmētu šo sertifikātu spēkā esību.

M. Straume stāsta, ka jaunajā sertifikācijas regulējumā ir vairāki trūkumi. No 1. aprīļa ir noteikts, ka būvspeciālisti ievada savus datus BIS. Sertificēšanas iestādei pēc tam pašai BIS jāmeklē informācija par to, vai būvspeciālists ir paaugstinājis savu kvalifikāciju, vai viņam ir būvprakse un vai viņš ir izdarījis pārkāpumus. Stāsta, ka uz 2013. gada septembri ar būvprojektēšanu varēja nodarboties aptuveni 2700 juridiskās personas. No kurām aptuveni 800 ir saistītas ar Latvijas Būvinženieru savienību, lielākā daļa no tām nekad nav saskārušās ar ekspertīzi un to nav spējīgas veikt, bet pēc jaunā Būvniecības likuma pārejas noteikumu 11. punkta, līdz 2016. gada 1. janvārim, kad Būvniecības valsts kontroles birojs uzsāks ekspertīžu veicēju sertifikāciju, šīm juridiskajām personām ir piešķirtas ekspertīzes veikšanas tiesības. Pēc jaunā regulējuma 3. grupu būvju būvuzraudzību var veikt tikai juridiskās, personas, bet praksē reizēm to veic fiziskas personas. Iepriekšminētie trūkumi liecina par nekoordinētu normatīvo aktu izstrādi būvniecības jomā. Norāda, ka deleģējuma līgumā, ar kuru Latvijas Būvinženieru savienībai atļauts piešķirt sertifikātus attiecīgajiem būvspeciālistiem, ir aizliegts sašaurināt kompetences jomu, kurā sertifikātu ieguvusī persona drīkst darboties. Piemēram, personai, kura 10 gadus projektējusi individuālās mājas, bet nav veikusi sarežģītāku būvju projektēšanu, ir, vai nu jāpiešķir sertifikāts ēku konstrukciju projektēšanā, kas tai ļauj projektēt jebkāda veida ēkas, vai arī jāpieņem lēmums par sertifikāta nepiešķiršanu, kaut gan individuālo māju projektēšanā šī persona drīkstētu darboties. Līdzīga situācija veidojas ceļu būves jomā tiem speciālistiem, kas darbojušies meža ceļu būvēšanā. Ir jānosaka sertifikātu gradācija.

R. Ločmele – Luņova norādot uz to, ka pēc vecā regulējuma piešķirtie sertifikāti bija terminēti, jautā, vai jaunā kārtība, kad sertifikāts tiek piešķirts uz mūžu ir pareiza? Saistībā ar to, ka BIS ir informācija par to, ka arhitekti Kalinkas paši apturējuši sev izsniegto sertifikātu darbību, jautā, vai viņi var paši arī tos atjaunot?

E. Rožulapa stāsta, ka pēc Zolitūdes traģēdijas arhitekti Zane un Andris Kalinkas paši lūdza apturēt viņu sertifikātus, kas arī tika izdarīts. Pa šo laiku šo apturēto sertifikātu termiņš ir notecējis, un prasīt to atjaunošanu viņiem vairs nav iespējams, ja Kalinkas izlems turpināt arhitekta praksi, tad viņiem sertifikācijas procedūra būs jāiziet pa jaunu. Norāda, ka sertifikātu izsniegšanu uz mūžu aktīvi lobēja Latvijas Būvnieku asociācija, pret šādu kārtību bija visas pārējās būvniecības nevalstiskās organizācijas. Atzīmē, ka kopš tā laika Latvijas Būvnieku asociācijas pozīcija ir kļuvusi konstruktīvāka, jo ir nomainījusies tās vadība.

M. Straume uzskata, ka nav pareizi piešķirt sertifikātu uz mūžu jomās, no kurām ir atkarīga sabiedrības drošība.

E. Rožulapa stāsta, ka arhitekti, būvinženieri un elektroinženieri saskaņā ar likumu "Par reglamentētajām profesijām un profesionālās kvalifikācijas atzīšanu" ir reglamentētas profesijas, un lai šajās profesijās varētu darboties, speciālistiem ir

izvirzītas noteiktas profesionālās kvalifikācijas prasības. Profesijas reglamentācijai ir konkrēts saturs, kuru nosaka nevis likums "Par reglamentētajām profesijām un profesionālās kvalifikācijas atzīšanu", bet konkrētās nozares normatīvais regulējums, kas būvniecības jomā ir Būvniecības likums un uz tā pamata izdotie Ministru kabineta noteikumi. Sertifikācija ir profesijas reglamentācijas realizācijas mehānisms. No Eiropas Savienības valstīm arhitektu profesija nav reglamentēta trijās, bet būvinženieru piecās valstīs. Profesiju reglamentācijas viena no pamattēzēm ir, ka augstākā izglītība viena pati, lai arī cik kvalitatīva tā nebūtu, nespēj nodrošināt to, ka augstskolas sagatavotais speciālists uzreiz pēc absolvēšanas ir spējīgs vest patstāvīgu praksi. Tāpēc pēc izglītības iegūšanas tiek noteiks laika periods, kurš jānostrādā profesijā. Nostrādājot šo laika periodu, un izpildot nosacījumus, piemēram, eksāmena nokārtošanu, tiek piešķirts sertifikāts, kas dod tiesības veikt patstāvīgu praksi. Pēcāk notiek patstāvīga prakses tiesību uzturēšana, kuras laikā speciālists tiek arī uzraudzīts, tāpat arī var noteikt pienākumu tālākizglītoties. Vajadzētu tikt arī noteiktai profesionālās prakses standartu ievērošanai. Tāpat jānotiek periodiskai prakses novērtēšanai. Norāda, ka salīdzinot 2014. gada 7. oktobra Ministru kabineta noteikumus Nr. 610 „Būvspeciālistu kompetences novērtēšanas un patstāvīgās prakses uzraudzības noteikumi" ar vecajiem 2003. gada 8. jūlija Ministru kabineta noteikumiem Nr. 383. „Noteikumi par būvprakses un arhitekta prakses sertifikātu piešķiršanu, reģistrēšanu un anulēšanu" sertifikācijas jomā ir veikti būtiski uzlabojumi. Jaunajos noteikumos ir noteiktas detalizētākas prasības sertificēšanas institūcijām, arī pati sertificēšanas procedūra ir noregulēta precīzāk. Pēc vecā regulējuma sertifikātus piešķīra uz pieciem gadiem. Jaunais regulējums nosaka, ka piešķirtie sertifikāti ir beztermiņa, bet speciālisti ne retāk kā reizi piecos gados ir jāpārbauda, pārbaudes nosacījumus un kārtību nosaka sertificēšanas institūcija. Pārbaudīta tiek patstāvīgā prakse, iesniegtā informācija par izglītību un apgūtajām profesionālās pilnveides programmām, kā arī tiek pārbaudīti sūdzībās un iesniegumos norādītie fakti par iespējamiem speciālistu pārkāpumiem. Atšķirībā no vecā regulējuma, jaunajā regulējumā sertificētajiem speciālistiem ir noteikts pienākums pastāvīgi paaugstināt savu profesionālo kvalifikāciju.Tālākizglītības saturu un apjomu nosaka sertificēšanas institūcija. Vecajos MK noteikumus par sertificētā speciālista pārkāpumiem, neatkarīgi no pārkāpuma rakstura bija noteikta viena sankcija– sertifikāta anulēšana, turklāt to varēja piemērot vienīgi par būvniecības normatīvo aktu pārkāpumiem, ko strīdam nonākot tiesā būtu bijis grūti pierādīt. Jaunie noteikumi paredz vairākus sodu veidus. Pirmkārt, brīdinājums, kas tiek noteikts ne tikai par normatīvo aktu pārkāpumiem, bet arī par ētikas un profesionālās prakses pārkāpumiem. Divu gadu laikā sakrājot divus brīdinājumus sertificēšanas iestāde ir tiesīga speciālistam likt iziet kompetences novērtēšanas procedūru atkārtoti. Otrkārt, kā sankcija var tikt piemērota sertifikāta apturēšana, kuru var piemērot, ja ir saņemta informācija par pārkāpumiem, kas radīja vai varēja radīt apdraudējumu videi, cilvēku dzīvībai un veselībai. Sertifikāts tiek apturēts uz laiku kamēr tiek izvērtēta iesnieguma pamatotība, attiecīgi, ja iesniegums ir nepamatots, tad sertifikāts tiek atjaunots, bet, ja tas ir pamatots, tad seko tālākās darbības. Treškārt, ir iespējama sertifkāta anulēšana. Vērš uzmanību, ka sertifikātu nav iespējams anulēt par profesionālās darbības pārkāpumiem. Sertifikāta anulēšana ir paredzēta dažām administratīvi konstatējamām lietām, piemēram, par nepatiesi sniegtām ziņām, uz kuru pamata ir izsniegts sertifikāts, bet principā sertifikāta anulēšana ir iespējama vienīgi uz tiesas lēmuma pamata, kas nav pareizi, bet šādu risinājumu aktīvi atbalstīja Latvijas Būvnieku asociācija. Jaunajā būvniecības regulējumā ir paplašināts pārkāpuma jēdziens, pirms tam pārkāpums bija tikai būvniecības normatīvo aktu pārkāpums. Tagad par

pārkāpumu tiek arī uzskatīts profesionālās ētikas pārkāpums un līdz ar to, ka Vispārīgajos būvnoteikumos noteikts, ka būvprojektu izstrādā atbilstoši, profesijā pieņemtajai labai praksei, Latvijas Arhitektu savienībai ir iespējas piemērot sankcijas arī par profesijā atzīto standartu pārkāpumiem. Pēc vecā regulējuma jebkurus maksājumus gan par pirmreizējo sertificēšanu, gan par sertifikāta uzturēšanu noteica pati sertificēšanas institūcija, bet pašlaik Ministru kabineta noteikumos ir noteikts, ka maksa par sākotnējo kompetences novērtēšanas sertifikāta saņemšanu ir 150 eiro. Saistībā ar arhitektu sertificēšanu norāda, ka sākotnējās kompetences novērtēšanas procedūras pašizmaksa ir 600 eiro, nevis 150.Starpību sedz pārējie arhitekti ar savu gada uzturēšanas maksu, katram arhitektam tas gadā izmaksā 14 eiro. Pieļauj, ka sākot jaunās procedūras izpildi, atklāsies, ka ekspertiem ir vajadzīgs vairāk laika kompetences izvērtēšanai nekā tas, kas bija iekļauts sertifikāta maksas aprēķinā.Saistībā ar to, ka ar nākamā gada 1. janvāri būvekspertīzes tiesības piešķirs Būvniecības valsts kontroles birojs, norāda, ka MK noteikumos noteiktās prasības sertifikāta iegūšanai ir nepietiekamas. Saistībā ar to, ka pēc jaunā regulējuma būvekspertīze trešās grupas ēkām ir obligāta, Latvijas Arhitektu savienība rosināja noteikt, ka, lai saņemtu sertifikātu, kas dotu tiesības veikt būvekspertīzi, speciālistam ir nepieciešama pieredze to būvju projektēšanā, kurām ekspertīze noteikta kā obligāta. Tāpat tika piedāvāts noteikt prasību par nevainojamu reputāciju, respektīvi, šiem speciālistiem nedrīkstētu būt profesionālās darbības pārkāpumi. Minētie priekšlikumi netika uzklausīti. Nenoliedz, ka kopumā jaunā sistēma ir ievērojami labāka par veco, bet tajā ir atsevišķi riski. Profesionālās kvalifikācijas kritērijus sertifikāta iegūšanai nav iespējams noteikt bez profesionālo organizāciju piesaistes, tomēr pēc pašreizējā regulējuma profesionālo organizāciju iesaiste sertifikācijas procesā nav noteikta, atliek vien paļauties uz EM, kas vienīgā var pieļaut vai nepieļaut sertificēšanas procesa uzticēšanu nepietiekami kompetentām institūcijām Lai arī pašreiz Ekonomikas ministrija šo noteikumu neizmanto ļaunprātīgi un ir gatava strādāt, lai problēmas risinātu, tomēr personālsastāvam nomainoties šī situācija var kardināli mainīties uz slikto pusi, un novest pie līdzīgas situācijas, kāda tā bija dažus gadus atpakaļ, kad no ministrijas puses tika pausta noraidoša attieksme pret sertifikāciju kā tādu. Šobrīd deleģēšanas līgumi tiek slēgti uz pieciem gadiem, šāda kārtība nenodrošina sertificēšans procesa pēctecību. Ekonomikas ministrijas pozīcija ir, ka slēdzot deleģējuma līgumus jāvērtē vairāki kritēriji, tai skaitā kompetnce un interešu konflikta riski, bet šie kritēriji arī ir atkarīgi no Ekonomikas ministrijas labās gribas. Pastāv iespējas izveidot sertificēšanas institūciju, kura ir ieinteresēta nevis speciālistu kompetencē un atbildībā, bet gan sev izdevīgu nosacījumu piemērošanā sertificētajām personām. MK noteikumi paredz, ka sertificēšanas institūcijas izdod profesijas ētikas kodeksu, šo noteikumu arī var izmantot ļaunprātīgi, piemēram, pāris fizisku personu, kuras pat var atrasties tiešā interešu konfliktā ar sertificējamo profesiju, dibināta institūcija var izdot ētikas kodeksu visai profesijai. Tāpēc MK noteikumos vai Būvniecības likumā būtu jāparedz deleģējums konkrētām profesionālajām organizācijām veikt sertifikāciju.

Sēdes darba kārtības 3. punkts.

J. Bramanis stāsta, ka bez pašvaldību būvvalžu sniegtajām atbildēm analizējis jauno Būvniecības likumu, Ministru kabineta noteikumos Nr.500 „Vispārīgie būvnoteikumi" ietverto regulējumu par pašvaldību būvvalžu tiesisko regulējumu, kā arī būvniecības tiesību attīstības problemātiku kopumā. Secina, ka Latvijas būvniecības tiesību attīstība, tai skaitā normatīvo aktu izstrāde notikusi nepārdomāti,

jo nav veikta atbilstoša teorētiskā izpēte. Būvniecības tiesiskais regulējums ir sarežģīts, tas regulē būvniecību dažādās mākslīgi sadalītās jomās, kuras pēc būtības ir vienādas. Kā risinājums šādu nepilnību novēršanai ir būvniecības normatīvā regulējuma sakārtošana vienotā, saprotamā un loģiskā sistēmā, kas novērstu dažāda juridiskā ranga tiesību normu pārklāšanos. Tāpat novecojušās normas jāaizstāj ar Eiropas un starptautiskajai praksei atbilstošām. Minētajam priekšlikumam kā risinājums varētu būt:" izstrādāt vai arī pārstrādāt normatīvo aktu "Būvniecības likums", kurā būtu ietvertas būvniecības materiālās un procesuālās tiesību normas, tādā veidā izveidojot būvniecības kodeksu." Saskaņā ar Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumiem Nr.120 – kārtība, kādā izbeidzama Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas normatīvo aktu piemērošana, ar 2000. gada 1.janvāri Latvijas Republikā nav piemērojami tie normatīva rakstura akti, ko izdevušas Latvijas PSR valsts pārvaldes institūcijas. Tādēļ spēku vajadzēja zaudēt arī visām piemērojamām Padomju Sociālistiskās Republikas Savienības celtniecības normām un noteikumiem jeb SNiP. Reālā situācija tomēr parāda, ka SNiP normas nebeidza pastāvēt un to pastāvēšana daļēji turpinājās līdz pat 2014. gada 23. decembrim, kad tika izsludināts normatīvais akts LBN 204-14 "Tērauda būvkonstrukciju projektēšana". Līdz šim brīdim projektētāji varēja izvēlēties, vai veikt aprēķinus pēc SNiP metodikas, kas ir novecojis standarts, vai arī pēc Eirokoda 3, kas ir Eiropas normatīvs tēraudkonstrukciju projektēšanai, jo neviens normatīvais akts līdz šim brīdim precīzi nenoteica, pēc kādas metodikas šie konstrukciju aprēķini veicami. Lai arī Latvijas valsts standarta statusā bija pieejams un lietojams Eirokods 3, tomēr tam nebija normatīva akta statusa Latvijas Republikā. Tas nozīmē, ka līdz 2014. gada 23. decembrim tēraudbūvkonstrukciju projektētājiem bija brīva izvēle, pēc kāda normatīva, standarta vai paskaidrojošā raksta vadīties, projektējot tērauda būvkonstrukciju. Līdz Zolitūdes traģēdijai nebija neviens oficiāls normatīvs, kurš uzliktu par pienākumu tērauda konstrukcijas projektēt pēc noteikta normatīvā akta un tajā ietvertajiem kritērijiem. Šobrīd valsts līmenī netiek risināts jautājums par būvdarbu izpildes kvalitātes kontroli – ne Būvniecības likums, kas ir jumta likums būvniecībā, ne citi pakārtotie Ministru kabineta noteikumi, nerisina šo jautājumu. Lai arī būvizstrādājumu kontrole tiek deleģēta Patērētāju tiesību aizsardzības centram, kā tas ir izskanējis arī citās komisijas sēdēs, praksē kontrole notiek izvēles kārtībā vai reaģējot uz jau esošu problēmu, respektīvi, tiek reaģēts uz sekām. Turklāt problēma tiek risināta ar galapatērētāju kontroli, nevis ar ražotāju kontroles puses. Šībrīža situācija Patērētāju tiesību aizsardzības centram pieprasa, lai būvētājs uzrādītu materiālu ekspluatācijas īpašību deklarācijas un citu materiālu izcelsmi un kvalitāti apliecinošu dokumentāciju, bet nemaz nekontrolē, lai būvmateriālu ražotāji sagatavotu un izsniegtu atbilstošu dokumentāciju par sevis ražotiem būvizstrādājumiem. Reālā tirgus situācija parāda, ka ir radusies pretruna – no vienas puses, no būvnieka pieprasa uzrādīt attiecīgo būvmateriālu kvalitāti apliecinošo dokumentāciju, bet neviens nekontrolē, vai būvmateriālu ražotājs šādu dokumentāciju ir sagatavojis un ir iesniedzis. Līdz ar to būtu jāizveido kvalitatīvs mehānisms, kā valstiski izveidot katrā pašvaldībā nodaļu, kura uzrauga arī būvniecības procesa izpildes kontroli, kā tas šobrīd tiek darīts dažās pašvaldībās. Šāda kārtība tikai veicinās sakārtotu, kvalitatīvu būvniecību. Laika periodā no 2008. gada līdz 2014. gadam, ir maz pievērsta uzmanība drošai būvniecībai. Šajā sakarā, lai izvērtētu jautājumu par būves vai ēkas drošības pakāpi, tās sabrukšanas iespējamībām, kā kritērijs ir jāvērtē būvprojektā iekļauto tehnisko risinājumu atbilstība normatīvajiem aktiem – dabā, reālajā situācijā. Ja jaunais Būvniecības likums definē mērķi – kvalitatīvas dzīvesvides radīšana, nosakot efektīvu būvniecības procesa regulējumu,

lai nodrošinātu ilgtspējīgu valsts ekonomisko un sociālo attīstību, kultūrvēsturisko un vides vērtību saglabāšanu, kā arī energoresursu racionālu izmantošanu, bet būvniecības normatīvajā regulējumā valsts nav iekļāvusi pienākumu būvvaldēm pārbaudīt būvprojektu būvkonstrukciju slodžu aprēķinu pareizību, tad ar likumu izvirzītais mērķis netiks sasniegts. Tas nozīmē, ka ne pašvaldību būvvaldes, ne valsts kopumā nespēs un nespēj garantēt sabiedrības priekšā, ka ēkas un būves ir drošas. Jo atbildīgās iestādes, tai skaitā būvvaldes, nepārbaudīs, vai iesniegtie aprēķini slodzēm ir sastādīti pareizi un aprēķinam iekļautie dati ir iekļauti pareizi. Tādēļ pievienojas Daugavpils pilsētas domes atbildei, kurā rakstīts, ka: "Valstij būtu jāuzņemas atbildība par tehnisko projektu ekspertīzi, būvuzraudzības kontroli, būvju drošības un ekspluatācijas kontroli. Normatīvajos aktos ir jānosaka, kas konkrēti un kādā apjomā ir jākontrolē būvinspektoram un arhitektam un kāda ir viņu kā amatpersonu atbildība."Līdz ar to, lai izvairītos no situācijas, ka būvniecības rezultātā tapušās būves vai ēkas sabrukšanas gadījumos atbildība un vaina tiek pārlikta no viena būvspeciālista uz citu, jānosaka solidārā atbildība starp būvprojekta autoru un būvprojekta ekspertu. Lai būtu iespējams noteikt šādu juridisku konstrukciju, ir jāgroza Būvniecības likums un citi pakārtotie normatīvie akti. Norāda, ka ir iespējams būvprojekta ekspertiem normatīvajos aktos paredzēt noteiktu atbildības daļu, jo pretējā gadījumā zūd ekspertīzes kā būvprocesa kontroles mehānisma jēga. Kā arī būvprojekta eksperts ir atbildīgs par dotajiem slēdzieniem tikpat lielā mērā kā projektētājs, jo, dodot pozitīvu slēdzienu par normatīvajiem aktiem neatbilstošu projektu, var rasties draudi cilvēku drošībai. Ar solidāras atbildības ieviešanu starp šiem būvspeciālistiem, lai arī viņi būs apliecinājuši, ka viņu starpā nav interešu konflikta, tiks panākts pozitīvs rezultāts, jo tad būvspeciālistiem būs jāpievērš daudz lielāka uzmanība savam darbam, uz būvniecības projekta uzliktajam parakstam un citām ar to saistītajām darbībām. Pēc spēkā esošās normatīvās bāzes būvniecībā pašvaldību būvvaldes veic tikai formālu un pēc būtības tikai dokumentu kontroli, ko arī pašas pašvaldības ir atzinušas. Kā noteikts Ministru kabineta noteikumos Nr.500 "Vispārīgie būvnoteikumi": Būvvaldes būvinspektoram, veicot būvobjekta kontroli, ir pienākums pārliecināties, ka būvdarbu veikšanai ir saņemta būvatļauja, pirms būvdarbu uzsākšanas ir iesniegti un reģistrēti nepieciešamie dokumenti, būvdarbi notiek bez atkāpēm no būvatļaujas nosacījumiem, kā arī tiek ievēroti būvniecību reglamentējošie normatīvie akti. Tāpat būvinspektoram jāpārbauda, vai būvlaukumā atrodas būvdarbu veikšanai nepieciešamā dokumentācija, tajā skaitā būvizstrādājumu atbilstību apliecinoši dokumenti, vai būvdarbi būvlaukumā notiek, ievērojot vides prasības, vai tiek veikta autoruzraudzība vai būvuzraudzība, kā arī jāveic citas faktiski formālas darbības, pārbaudot to, vai šinī būvobjektā atrodas nepieciešamie dokumenti, kas noteikti likumos vai citos noteikumos. Šai sakarā norāda, ka:" ja faktisko būvniecības kontroli objektā veic sertificēti autoruzraugi un būvuzraugi, kuri kontrolē, lai būvniecība atbilstu būvniecības tiesību aktos noteiktajām prasībām, tad jautājums rodas par pašvaldību būvvalžu nepieciešamību uzraudzīt būvniecības darbus, ja tāpat pašvaldības būvinspektors, apsekojot objektu dabā, pārbauda dokumentus un mazāk vai pavisam nemaz nepievērš uzmanību faktiskajam izpildījumam būvobjektā."

R. Balodis informē, ka saistībā ar 02.02.2015 komisijas sēdē KNAB pārstāves I. Jurčas izteiktajām bažām par korupcijas riskiem, Būvniecības valsts kontroles birojam (turpmāk–BVKB) organizējot ekspertīzes pakalpojuma iepirkšanu, I. Jurčai ir paziņojums.

I. Jurča stāsta, ka KNAB ir izvērtējis procedūru, kādā BVKB izpildīs tam Būvniecības likumā uzdoto funkciju–noteiktos gadījumos organizēt būvprojektu un būvju ekspertīzi. Ir konstatēti vairāki problēmjautājumi, kas saistīti ar iespējamiem

interešu konflikta riskiem, tāpēc KNAB ir lūdzis Ekonomikas ministrijai un BVKB līdz 11. martam par šiem jautājumiem sniegt rakstiskas atbildes. Pēc atbilžu saņemšanas KNAB, kādā no komisijas sēdēm sniegs savu vērtējumu par šo jautājumu.

M. Šics vērš uzmanību uz nesen publiskajā telpā izskanējušo informāciju, par rupjajiem pārkāpumiem "Re&Re" celtajā Stradiņa slimnīcas jaunajā korpusā. Būvē ir konstatēti daudzi desmiti trūkumi, aptuveni pusei no ēkas kollonām ir būtiskas novirzes no vertikāles, kas novedušas pie būtiskām būvkonstrukciju deformācijām, ēkas pamati neatbilst projektā paredzētajiem parametriem. Šis gadījums atspoguļo to, ka valsts regulētā būvniecības sistēma, pat pēc Zolitūdes traģēdijas nespēj nodrošināt drošu būvniecību. Izsaka priekšlikumu komisijai izvērtēt šo gadījumu.

I. Oša atzīst, ka būvnieku izglītības, publisko iepirkumu, profesionālās kompetnces standartizācijas jomās ir trūkumi. Piekrīt J. Bramaņa paustajam, ka valstij ir jāisteno visaptveroša būvniecības kontrole visā valstī, šai sakarā norāda, ka BVKB ir viens no instrumentiem, kā šo valsts politiku īstenot. Norāda, ka tikai pēc Zolitūdes traģēdijas jautājums par valsts kontroles atjaunošanu būvniecībā guva Saeimas deputātu atbalstu. BVKB kapacitātei un personāla kompetencei ir liela nozīmē, lai valsts varētu īstenot efektīvu kontroli būvniecības jomā.

R. Balodis pasludina sēdi par slēgtu.

Komisijas priekšsēdētājs R.Balodis

Komisijas sekretāra vietā komisijas priekšsēdētāja biedre R. Ločmele-Luņova